

Seletuskiri haridus- ja teadusministri 27. detsembri 2023. a käskkirja nr 367 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine PRÕM+“ elluviimiseks“ muutmise“ eelnõu juurde

1. SISSEJUHATUS JA EESMÄRK

Käskkirja eelnõuga (edaspidi eelnõu) muudetakse haridus- ja teadusministri 27. detsembri 2023. a käskkirja nr 367 „Toetuste andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine PRÕM+“ elluviimiseks“ (edaspidi TAT).

Käskkirjaga reguleeritakse Haridus- ja noorteprogrammi ja meetmete nimekirja meetme 21.4.4.2, ”Hariduse, ühiskonna ja tööturu seosed“ sekkumise „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine PRÕM+“ (edaspidi PRÕM+) rakendamiseks toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ja korda.

Käskkirja muudatus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (ÜSS2021_2027) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

Käskkirja muutmise peamiseks eesmärgiks on kõrgharidustaseme õppe õppekulude ühikuhinna kehtestamine toetatavas tegevuses 2.2 “Täiendavate töökohapõhise õppe õppekohtade loomine kutse- ja kõrghariduses”.

Käskkirja ja seletuskirja eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse valdkonna nõunik Sigrid Vaher (tel 735 0263; sigrid.vaher@hm.ee), strateegia- ja finantsosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (tel 735 0279; inge.oopkaup@hm.ee), nõunik Ragne Hoff (tel 735 0306, ragne.hoff@hm.ee) ja õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Mölder (tel 735 0234, kadi.molder@hm.ee).

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

2.1. Käskkirja lisas 1 tehakse alljärgnevad muudatused:

- 1) **Punktis 1.5** täpsustatakse kõrghariduse töökohapõhise õppe mõistet. Lisaks õppe korraldamisele vähemalt 30% ulatuses praktilise õppena asutuses või ettevõttes on oluline, et teoreetiline ja praktiline õpe oleks omavahel tihedalt seotud ning töökohal pakutav praktiline õpe toetab eelnevalt omandatud teoreetilisi teadmisi. Esialgses käskkirjas kasutati mõistet tööstusmagistrantuur, mis oli nimetusena eksitav, sest töökohapõhist õpet võib korraldada ka asutusega koostöös. Seetõttu on kasutusele võetud sisulist tähendust paremini edasi andev mõiste „koostöine magistrantuur“.
- 2) **Punkti 2.2** on täiendatud rahastamise tingimustega õppe pakkumiseks täiendavalt loodud õppekohtadel kõrghariduse töökohapõhises õppes. Töökohapõhist õppevormi eristab tavapärasest praktikast praktilise õppe suurem maht, üliõpilasele makstakse ettevõtte poolt tasu vastavalt tema tööpanusele, enamasti on õppijal ettevõttega tööleping ning ettevõttel on suurem vastutus õppe läbiviimise ja õpiväljundite saavutamise tagamisel. Õppevormi täpsemad tingimused kehtestatakse kõrgkoolide õppekorralduseeskirjades ning õppevorm on üks osa avalikult esitatud õppekava vastuvõtutingimustest. Koostöise magistrantuuri õppekohtadel pakutakse õpet täiendavalt lisaks tegevustoetusest rahastatavatele õppekohtadele. Töökohapõhise õppe ladusa korralduse tagamiseks tuleb kõrgkoolil määrata kindel isik töökohapõhise õppe koordinaatoriks. Selleks, et tagada töökohapõhise õppe kvaliteet, on TAT-s seatud nõuded töökohapõhisele juhendajale – magistrikraad ja vähemalt kolmeaastane erialane töökogemus.

Üldjuhul toetatakse koostöise magistrantuuri õppekohtade loomist eestikeelsetel õppekavadel. Ingliskeelsetel õppekavadel võib taotleda koostöise magistrantuuri õppekohtade rahastamist tööturu vajaduse olemasolul ning vastav selgitus tuleb esitada õppekohtade loomise taotluses. Ingliskeelsetel õppekavadel rahastatakse vaid neid üliõpilasi, kellel on mõne Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonda kuuluva riigi kodakondsus, pikaajalise elaniku elamisluba või alaline elamisõigus.

Koostöise magistrantuuri täiendavaid õppekohti finantseeritakse Euroopa Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2023/1676 (7. juuli 2023) (edaspidi EK delegeeritud määrus) sätestatud riigipõhise tasemeõppe ühikuhinna alusel, mille suurus ja väljamaksmise põhimõtted kehtestatakse käskkirja lisas 3.

Koostöise magistrantuuri õppekohti rahastatakse haridustaseme ED5-8 ühikuhinna alusel, mida on enne kasutamise algust juunis 2024 kohandatud vastavalt meetodikale 2022. a ja 2023. a indeksi muutustega.

EK ühikuhindade kohandamise meetodika kohaselt võib EK määruses sätestatud hindu kohandada iga-aastaselt hariduse tööjõukuluindeksiga.¹ Tööjõukuluindeks – tööjõukulu muutust tunnis iseloomustav indeks (st palgakulu koos sotsiaalmaksu ja muude hüvitistega, kogu tööjõukulu tööandjale). Antud indeks avaldatakse statistikaameti poolt: PAT21: TÖÖJÕUKULUINDEKSID TEGEVUSALA JÄRGI, 2020 = 100 (KVARTALID). Statistika andmebaas.

Baasaasta Statistikaameti andmetes on 2020, EK on kasutanud hindade jõustamisel 2021. a tööjõukuluindeksit. Seega on baasaasta korrigeerimisel tasandatud 2021. aastale.

EK delegeeritud määruses oli haridustasemel ED5-8 ühikuhind 2021. a 3790 eurot, pärast korrigeerimist on ühikuhind 4777 eurot.

Ühikuhind sisaldab kõiki kõrgharidusõppe pakkumisega seotud kulusid ja täiendavalt tegelike kulude alusel õppe pakkumisega seotud kulusid ei hüvitata.

- 3) **Punktis 3.2.** on näitajate selgitavas tekstis asendatud termin tööstusmagistrantuur uue mõistega koostöine magistrantuur.
  - 4) Senine **punkt 9.4** on muudetud punktiks 9.5 ja punktis 9.4 on nimetatud abikõlbliku kuluna kõrgharidustaseme õppe õppekulud ühikuhinna alusel, mille rakendamise põhimõtted on kirjeldatud lisas 3.
- 2.2. Käskkirjale lisatakse uus **lisa 3** „Kõrgharidustaseme õppe õppekulude standardiseeritud ühikuhind ja selle alusel toetuse maksmise põhimõtted tegevuses „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine PRÕM+““.
- 1) Lisa 3 **punktis 1** on toodud mõisted, mis on vajalikud ühikuhinna rakendamisel. Valdavalt tulenevad need terminid kõrgharidusseaduse sätetest.
  - 2) Lisa 3 **punktis 2** on sätestatud, et toetuse andmise aluseks on täienduskoolituse riikliku koolitustellimuse (RKT) komisjoni otsus, kuhu kuuluvad tööandjate, erialaliitude, teiste ministriumite ja riigiasutuste esindajad. Kõrgkoolidel on võimalus koostöös tööandjatega esitada kaks korda aastas kindlaksmääratud tähtaegadeks vastaval vormil Haridus- ja Teadusministeeriumile taotlus koostöise magistrantuuri õppekohtade loomiseks. Taotluses

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1676>

tuleb põhjendada valdkondlike arengukavade kaudu õppekavade seotust riiklikult prioriteetsete või majanduse kasvualdkondadega ning näidata töökohapõhisesse õppesse kaasatud osapooled (ettevõtted, asutused või erialaliidud). Õppesse kaasatud asutuse või ettevõtte tegutsemiskoht peab asuma Eestis. Taotluses tuleb näidata täiendavate õppekohtade loomist võrreldes 2023/24. õa tegeliku vastuvõtuga vastaval õppekaval.

- 3) Lisa 3 **punktis 3** on sätestatud ühikuhinna suurus, mis tuleneb EK delegeeritud määruses sätestatud tasemeõppe riigipõhisest ühikuhinnast, mida on kohandatud hariduse tööjõukuluindeksiga. Kohandatud ühikuhinna suurus on 4777 eurot üliõpilase kohta õppeaastas.
- 4) Lisa 3 **punktis 4** on märgitud, et ühikuhind sisaldab kõiki kõrgharidusõppe pakkumisega seotud kulusid. Ühikuhinnas ei sisaldu õppuritele suunatud toetused, õppurite transport, majutus jms toetused.
- 5) Lisa 3 **punkti 5** kohaselt toimub rahastamine ühikuhinna alusel, kus ühikuks on täiskoormusega õppiva üliõpilase kulud ühel õppeaastal. Erisused kutseharidusega tulenevad kõrgharidusõppe regulatsioonidest. Lähtuvalt kõrgharidusseaduse (edaspidi *KHaS*) § 14 lõikele 2 loetakse täiskoormusega õppeks õppekoormus, mil üliõpilane täidab iga õppeaasta lõpuks õppekavas ettenähtud õppe mahust kumulatiivselt vähemalt 75 protsenti. *KHaS* § 4 lg 1 täpsustab, et õppeaasta on õppetöö ühik, kus ühe õppeaasta õppetöö maht on 60 ainepunkti (EAP) ja üks ainepunkt vastab arvestuslikult 26 tunnile üliõpilase õppetööle. Magistriõppe on *KHaS* definitsiooni järgi (§ 6) kõrgharidustaseme teise astme õpe, mille jooksul üliõpilane süvendab erialateadmisi ja -oskusi ning omandab tööle asumiseks, iseseisvaks tööks ja doktoriõppeks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud. Magistriõppe maht on 60–120 ainepunkti ja õppekava nominaalkestus on üks kuni kaks õppeaastat. Olulised mõisted on ära toodud lisa punktis 1.
- 6) Lisa 3 **punktis 6** on selgitatud toetuse väljamaksmise põhimõtteid. Rahastamine toimub semestripõhiselt, semestri lõppedes EHISest tehtava väljavõtte alusel. Selline väljamaksete kord lähtub EK delegeeritud määruse lisa „Tingimused programmidele antava liidu toetuse hüvitamiseks vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 94 lõikele 4 ja artikli 95 lõikele 4 ühikuhindade ja kuludega sidumata rahastamise alusel tegevuste jaoks formaalhariduse, koolituse, tööhõivega seotud nõustamisteenuste, koduhooldusteenuste ja kogukonnapõhiste päevahoiuteenuste ning perevägivalda ohvritele ja kodututele mõeldud tugiteenuste valdkonnas“ punktist 1.3, mis lubab kaks korda aastas makseid teha liikmesriikidel, mille riikliku süsteemi kohaselt kogutakse osalemiskontrolli tõendeid ainult kaks korda aastas.

EK delegeeritud määruse kohaselt kehtib ühikuhind täisajaga õppetöös osalemise korral. Kõrghariduses kontrollitakse õppe täitmise mahtu kaks korda aastas, semestri lõppemisel. Lähtuvalt õppeaasta definitsioonist *KHaS* § 4 lõikes 3 on õppeaastas 12 kuud, millest 10 on õppekuud ning õppekuud moodustavad 2 semestrit. Iga semestri lõpuks nõutava õppe mahu täitmise hindamine on sätestatud kõrgharidusseaduse § 16 lõikes 1, mis annab siseriiklikult õiguse tasuta õppimiseks täiskoormusega õppe nõudeid täites.
- 7) Lisa 3 **punktides 7-8** täpsustatakse ühikuhinna alusel rahastamise nõudeid. Ühikuhind on arvestatud katma õppe pakkumist koostöises magistrantuuris täiskoormusel õppivale üliõpilasele. Kui üliõpilane ei ole semestri lõpuks täitnud täiskoormuse nõudeid ja langeb osakoormusesse, siis makstakse välja pool semestris ettenähtud toetuse summast. Kui üliõpilane jätkab järgnevatel semestritel osakoormusega õppimist, siis PRÕM+-st õppekoha rahastamist ei toimu. Osakoormusega õppimine pikendab õpinguid, võib viia ka õpingute katkestamiseni ning sellega seab ohtu sekkumise tulemuslikkuse, milleks on kvalifikatsiooni omandanud isikute arvu tõus. Rahastamine toimub õppekava nominaalkestuse jooksul st 2-

aastase nominaalkestusega õppekava jooksul saab toetust maksimaalselt 4 semestri jooksul. Üliõpilase akadeemilisel puhkusel viibimisel rahastamist ei toimu.

- 8) Lisa 3 **punkt 9** nimetab tõendid/dokumendid, mis on vaja esitada ühikuhinna alusel rahastuse saamiseks. Toetuse väljamaksmise aluseks on rektori käskkiri üliõpilaskandidaatide kõrgkooli üliõpilaste nimekirja kandmiseks või kõrgkooli vastav otsus üliõpilase töökohapõhisesse õppevormi määramise kohta. Rahastamine toimub semestripõhiselt, semestri lõppedes EHISest tehtava väljavõtte alusel (õppevorm: töökohapõhine õpe ja rahastusallikas: ESF programm PRÕM+).

Topeltrahastuse vältimiseks on PRÕM+st rahastatavatel õppekohtadel õppivad üliõpilased EHISes eristatavad rahastamisallika alusel. Ühel üliõpilasel saab olla ainult üks rahastusallikas. Üliõpilase jaoks on õpe tasuta.

- 9) Lisa 3 **punkt 10** nimetab toetuse suuruse arvutamise valemi. Kõrgkoolile makstav toetus arvutatakse EHISe väljavõttel rahastusallikaga „ESF programm PRÕM+“ õppes olevate üliõpilaste arvu ja ühikuhinna korrutamisel. Kuna ühikuhind sisaldab õpetamise kulusid terve õppeaasta kohta, siis kaks korda aastas semestri lõppedes väljamakseid tehes, makstakse korraga välja pool ühikuhinnast.

- 10) Lisa 3 **punkt 11** sätestab, et toetust saab taotleda õppekava nominaalkestuse jooksul. See tähendab, et kaheaastase õppekava puhul saab toetust maksimaalselt nelja semestri jooksul.

3. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSEGA

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud kooskõlas Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga perioodiks 2021-2027.

4. KÄSKKIRJA MÕJUD

Peamised sihtrühmad, keda eelnõu võib mõjutada:

- 1) asutused ja ettevõtted, kes on huvitatud, et nende potentsiaalsete töötajate teadmised ja oskused oleksid tööandjate ootustega vastavuses;
- 2) kõrgkoolid, kes pakuvad õpet kõrghariduse teisel astmel ehk magistriõppes;
- 3) üliõpilased, kes on huvitatud oma teadmiste ja oskuste arendamisest koostöös tööandjatega.

Asutused ja ettevõtted, kes on valmis osalema koostöise magistrantuuri pakkumisel, saavad endale kvalifitseeritud tööjõudu, kelle teadmised ja oskused on enam kooskõlas vastava tööandja vajadustega. Koostöise magistrantuuri skeem võimaldab ettevõtetel ja asutustel ka olemasoleva tööjõu kvalifikatsiooni tõstmist.

Kõrgkoolid võivad saada magistriõppesse enam üliõpilaskandidaate, sest koostöises magistrantuuris õppimine sobib enam töötavatele inimestele. Täiendava õppevormi pakkumine tähendab kõrgkoolidele ka täiendavaid tegevusi ja kulusid. Partnerite leidmine, koostöölepete sõlmimine, üliõpilastele individuaalsete õppeplaanide koostamine jne on kõrgkooli jaoks lisanduv töö.

Töökohapõhise õppevormi pakkumine avab töö kõrvalt õppida soovivatele ja oma kvalifikatsiooni tõsta soovivatele üliõpilastele uue võimaluse omandada kõrgharidust õppimise ja töötamise sümbioosis.

5. KÄSKKIRJA KEHTIVUS

Käskkiri kehtib allkirjastamise hetkest.

6. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumiga, Sotsiaalministeeriumiga ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ning saadetakse arvamuse avaldamiseks Rektore Nõukogule, Eesti Rakenduskõrgkoolide Rektore Nõukogule, ülikoolidele ja magistriõpet pakkuvatele rakenduskõrgkoolidele, Riigi Tugiteenuste Keskusele ning Haridus- ja Noorteametile.

Margus Haidak
kõrghariduspoliitika ja elukestva õppe osakonna juhataja